GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 75. *Joi 4 (16) Aprilie* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu I Aprilie st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **9 francĭ**
„ şése „ **18** „
„ unŭ anŭ **36** „
în aurŭ séu în hârtiă cu adausulŭ agiului.

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“

Braşovŭ, 3 (15) Aprilie 1885.

S'a terminatŭ şi comedia cea mai nouă din Cluşiu. Vorbe late şi umflate, declamaţiunĭ secĭ despre pretinsulŭ periculŭ, ce ar ameninţa pe Maghiarĭ din partea pacinicilorŭ lorŭ conlocuitorĭ românĭ şi saşĭ, unŭ şirŭ de Eljen-urĭ în onórea marelui patriotŭ „făr de patriă,“ unŭ buchetŭ alesŭ de insinuărĭ şi calumniărĭ la adresa Nemaghiarilorŭ de caracterŭ şi de omeniă — eată în puţine cuvinte cuprinsulŭ epocalei bălăbănelĭ jidano-armeno-maghiare din fosta capitală a Transilvaniei.

Foile maghiare însĕşĭ nu mai sciu cum sĕ justifice demonstraţiunea „grandiósă,“ ce au aranjat'o Cluşienii în potriva naţiunilorŭ conlocuitóre nemaghiare. Nicĭ aceste foi nu mai sciu cum sĕ motiveze o astfeliu de procedere duşmană şi neprecugetată.

Şépte-spre-ḑece anĭ au trecutŭ, de când s'a decretatŭ unilateralŭ fusiunea Transilvaniei cu Ţéra ungurésca. De atuncĭ totŭ Maghiarii sunt la putere. Guvernulŭ din Peşta a făcutŭ ce a voitŭ cu acéstă ţéră; dieta 'i-a lăsat'o pe mână; nimenĭ nu l'a controlatŭ, pentru că nimenĭ nu cunoscea neajunsurile şi durerile ei. Maghiarii din Ardélŭ au primitŭ toţĭ posturĭ grase şi mandate de deputaţĭ în schimbulŭ serviciilorŭ de mameluci, ce le-au făcutŭ guvernului. S'au creatŭ o mulţime de legĭ în favórea lorŭ, în frunte cu legea pentru regularea posesiunei, care le dă arme în mână spre a puté deposeda pe ţĕranii românĭ. S'a restrînsŭ din ce în ce mai multŭ cerculŭ libertăţii Românilorŭ şi alŭ Saşilorŭ. Pentru ca sĕ fie Ungurii liniştiţĭ nu s'a esecutatŭ nicĭ măcarŭ unŭ singur paragrafŭ din legea de naţionalitate. Arbitriulŭ şi violenţa cea mai neruşinată domnescŭ de anĭ în cele mai multe judeţe, terorismulŭ celŭ mai cumplitŭ se esercită de cei marĭ ca şi de cei mititei în contra cărturarilorŭ românĭ, preoţĭ şi mirenĭ. In specialŭ faţă cu poporulŭ românŭ este proclamatŭ rĕsboiulŭ de nimicire naţională sub masca apĕrărei statului. Tóte s'au făcutŭ dér pe voia Maghiarilorŭ ardelenĭ.

Şi totuşĭ după 17 anĭ de domniă ungurésca pressa maghiară precum şi cei ce pretindŭ a representá aḑĭ societatea maghiară, dau alarmă prin ţéră, că Maghiarii din Transilvania suntŭ atacaţĭ şi ameninţaţĭ, că de aceea trebue sĕ se apere şi sĕ se pună în stare defensivă.

Unde suntŭ marile resultate ale uniunei Transilvaniei cu Ungaria dacă nicĭ după 17 anĭ de domniă ungurésca Maghiarii ardelenĭ nu-şĭ vĕdŭ asigurată naţionalitatea în acéstă ţéră? Nu vĕdŭ foile maghiare, că argumentele, cu carĭ debutéză pentru reuniunea de maghiarisare, rĕstórnă motivele ce s'au adusŭ la 1848 nu mai puţinŭ ca la 1867 din partea maghiară pentru uniunea Ardélului cu Ungaria? Căcĭ dacă n'au putútŭ isbutí până acum Maghiarii de a-şĭ asigurá naţionalitatea, avêndŭ aprópe 20 de anĭ putere absolută asupra Transilvaniei, cum credŭ ei că şi-o vorŭ puté asigurá în viitorŭ, care se complică din ce în ce mai multŭ şi care din anŭ în anŭ împuţinéză şansele celorŭ ce voiescŭ sĕ se impună prin forţă şi terorismŭ.?

Demonstraţiunile din Cluşiu scimŭ că sunt trase de pĕrŭ, scimŭ încă şi mai multŭ, că marea maioritate a poporului maghiarŭ, sătulŭ de resultatele produse pân' acum de fanfaronadele celorŭ dela putere, privesce cu disgustŭ la uneltirile secĭ de feliulŭ acesta şi dacă nu se opune, causa este că şi elŭ sufere sub presiunea terorísmului celorŭ ce agitéză „în numele statului.“ Cu tóte astea trebue sĕ recunóscemŭ că firulŭ roşu, ce trece prin tóte acţiunile şi reacţiunile teroriştilorŭ, conţine o mărturisire de mare preţŭ pentru noi Românii, mărturisirea impotenţei lorŭ faţă cu puternica desvoltare a poporului românŭ.

„Guvernulŭ maghiarŭ nu ne-a putútŭ cucerí Ardélulŭ, trebue sĕ ni-lŭ cucerimŭ noi, societatea maghiară din Ardélŭ!“ esclamă şoviniştii din tóte părţile.

Adevĕratŭ este. Ardélulŭ e stăpânitŭ de Ungurĭ, dar nu este maghiarŭ precum n'a fostŭ nicĭ odată şi nicĭ că va fi vre-odată maghiarŭ. Ne pare bine că s'a lămuritŭ odată acésta importantă cestiune.

Sperămŭ că acumŭ vorŭ înţelege în cele din urmă şi aceia, carĭ ne totŭ îndémnă sĕ ne împăcămŭ cu Maghiarii, de ce acéstă împăcare este imposibilă. Maghiarii nu se mulţumescŭ nicĭ cu aceea d'a guverna peste Ardélŭ ei voiescŭ să 'lŭ cucerescă pentru maghiarismŭ.

Eată causa din care până aḑĭ nu este dusă în împlinire nicĭ uniunea cu Ungaria, pe care îşi întemeiéză teroriştii titlulŭ de cucerire; étă de ce Românulŭ ardelénŭ este despoiatŭ de dreptulŭ sĕu electoralŭ printr'o lege măiestrită aristocraticăfeudală; étă de ce suntemŭ prin totŭ feliulŭ de apucăturĭ despotice scoşĭ afară din templulŭ constituţiunei ungurescĭ; étă pricina că ni se ameninţă chiar libertatea nóstră individuală, când voimŭ sĕ ne folosimŭ de ea spre intărirea naţionalităţii române.

Remâne acum, ca la rêndulŭ nostru sĕ lumămŭ grabnicŭ mĕsurile cele mai energice spre a respinge năvala nebunéscă a celorŭ ce se încumetă a cuceri cetăţuia limbei şi a naţionalităţii nóstre.

Sĕ fimŭ cu tăriă şi cu credinţă, căcĭ luptă sfântă avemŭ sĕ luptămŭ şi biruinţa va fi pe partea celorŭ ce vorŭ înaintá sub flamura dreptăţii!

CRONICA POLITICĂ.

»Standard,« care a adusŭ cea dintêiu scire despre lupta dintre Ruşĭ şi Afganĭ la rîulŭ Kuşk, a primitŭ dela corespondentulŭ sĕu informaţiunea, că Ruşii înaintéză dealungulŭ ţĕrmilorŭ rîului Murghab. Dacă acéstă scire se va adeverí, atuncĭ dispare şi cea din urmă raḑă de speranţă despre o pacinică resolvare a conflictului anglo-rusŭ. »Kölnische Zeitung« a primitŭ din Petersburg o telegramă, care spune că generalulŭ Obrutşev ar fi datŭ generalului Komarov instrucţiunĭ, contrare vederilorŭ politice ale lui Giers. Ba chiar s'a rĕspânditŭ în Petersburg sgomotulŭ, că Komarov s'a numitŭ comandantŭ supremŭ şi peste teritorulŭ Turchestanului şi că a primitŭ multe împuterniciri. Se mai ḑice, că unŭ consiliu de rĕsboiu, ce s'a ţinutŭ Marţĭ, în sĕptĕmâna trecută, sub preşedinţa Ţarului, ar fi hotărîtŭ ca sĕ se triméta spre Afganistanŭ, câtŭ mai neîntârḑiatŭ, tóte trupele disponibile. Prin urmare periculŭ rĕsboiului nu s'a micşoratŭ întru nimicŭ. Cu tóte acestea, în Berlinŭ situaţiunea nu se consideră atâtŭ de critică, încâtŭ sĕ nu se pótă face tractărĭ directe între Londra şi Petersburg; numai dacă acésta va fi cu neputinţă, atuncĭ va interveni o a treia putere. Dar cu greu va isbutí o astfelŭ de mijlocire, după ce se scie, că Rusia e dispusă a se rĕsboí cu Anglia, fiind-că partida militară se întăresce totŭ mai multŭ.

*

»Pall Mall Gazette« a primitŭ din Petersburg scirea, că generalulŭ Komarov a primitŭ ordinŭ sĕ nu înainteze peste posiţiunile, ce le-au ocupatŭ anteposturile rusescĭ la 16 Martie, dacă cumva Afganii nu vorŭ înainta din Pendşdeh. Mai departe i se spune fóiei englese, că lupta au provocat'o Afganii, carĭ părăsindŭ Pendşdehulŭ în mase marĭ au ocupatŭ nisce posiţiunĭ, de unde ameninţau flancurile şi spatele trupelorŭ rusescĭ. Komarov a protestatŭ de două orĭ, dar înzadarŭ. Perderile Ruşilorŭ au fostŭ de 40 de morţĭ şi răniţĭ. »St. Petersburger Zeitung« ḑice, că Komarov a rĕspunsŭ guvernului sĕu; elŭ spune că Afganii au încercatŭ sĕ-lŭ înconjóre şi decĭ a fostŭ silitŭ sĕ-i atace. — »Pol. Cor.« află din Petersburg, că comandantulŭ supremŭ alŭ cercului militarŭ alŭ Petersburgului, marele principe Vladimirŭ Alexandrovicĭ, a fostŭ însărcinatŭ de împĕratulŭ, sĕ inspecteze trupele şi fortificaţiunile din Archangelsk. De asemenea administraţiunea supremă a marinei a dispusŭ stabilirea unei comunicaţiunĭ regulate de vapóre între Archangelsk şi Novaja-Semlja.

*

Guvernulŭ italianŭ e în tractărĭ cu regele Abisiniei, pentru a obţiné dela acesta asigurarea, că nu va împedeca trupele italiane de a înainta dela Massauah la Keren. Cu tractările e însărcinatŭ căpitanulŭ Ferrari. Cei din Roma se temŭ, că regele Iónŭ alŭ Abisiniei nu va consimţi la acestŭ pasŭ alŭ Italiei. Inaintarea trupelorŭ italiane e necondiţionatŭ necesară, fiindcă peste vară căldura din Massauah e de nesuportatŭ, pe când Keren, prin posiţiunea sa ridicătă, are o climă mai rece. Inaintarea acésta însă inspiră unorŭ puterĭ neîncredere şi punŭ întrebarea, că ce caută Italianii la Marea roşiă. Dar o parte din pressă ne lămuresce lucrulŭ: e vorba de ocuparea Egiptului de cătră Italia, în casŭ când Rusia şi Anglia s'arŭ vedé silite a se încăera; foile din Roma însĕ se esprimă cu hotărîre în contra unei astfelŭ de ocupărĭ, ḑicêndŭ că unŭ pasŭ ca acesta ar mări periculele pentru Europa şi n'ar aduce bune róde. Noi credemŭ însă, că foile din Roma nu suntŭ din inimă în contra cooperării Italiei în Egiptŭ, şi numai se prefacŭ a fi îngrijate. Faptulŭ rĕmâne, că Anglia cu Italia suntŭ înţelese în privinţa acésta.

Petrecania din Cluşiu.

Mare supĕrare pe »Kolozsvari Közlöny«, pentru că corespondentulŭ nostru a vorbitŭ de »petrecania« Ungurilorŭ din Cluşiu. »Epitetulŭ acesta«, ḑice fóia maghiară, »ni-a atinsŭ urechile în modŭ neplăcutŭ, pentru că n'a fostŭ aşa şi pentru că nu dorimŭ ca sĕ fie aşa.« După acésta se încércă a ne dovedi, că membrii adunărei constituante a reuniunei de maghiarisare nicĭ nu s'au întâlnitŭ afară de şedinţe; după adunare n'a fostŭ nicĭ măcarŭ unŭ prânzŭ comunŭ. Numai o cină s'a arangiatŭ la birtulŭ »Ujvilag«, dér nicĭ acésta n'a avutŭ caracterulŭ unui banchetŭ. Pentru aceea pretinşii 300 de bărbaţĭ »ca leii« pe carĭ 'i-a întrŭnitŭ „sfânta iubire de patriă«, s'au sfătuitŭ cu atâta seriositate, încâtŭ »chiarŭ şi unŭ Star-

cevicĭ, Cassagnac și ateistulŭ Bradlaugh (»Kol. Közl.» îlŭ face șvabŭ scriindu'lŭ Bradlau) arŭ puté sĕ învețe ceva dela strășnicii luptătorĭ din Clușiu.

Ce e dreptŭ, închipuirea celorŭ din Clușiu e mai mare decâtŭ s'ar puté crede. Așa și-a închipuitŭ și brósca, că póte sĕ se umfle ca unŭ bou, dar a pățit'o sĕrmana.

Se pare, că »Kol. Közl.« nu prea are încredere în seriositatea celorŭ din tagma reuniunei de maghiarisare, căcĭ ḑice: „Orĭ dóră vorbindŭ de »petrecaniă,« onoratulŭ nostru colegŭ Mureșianu vede umbra ce-o aruncă înaintea sa viitorulŭ? Acésta nu o va concede Dumneḑĕulŭ Maghiarilorŭ.«

Bine, dar nicĭ Dumneḑeulŭ Românilorŭ nu se va spăriá de seriositatea jidano-arméno-maghiară a Clușenilorŭ.

Incă unŭ cuvințelŭ.

»Kol. Közl.« găsesce, că i s'a făcutŭ nedreptate lui Moldován Gergely, fiind-că a fostŭ classatŭ între Românii maghiarisațĭ. Ei bine, declarămŭ, că corespondentulŭ nostru făcea mai bine dacă nicĭ nu mai amintea de Moldován Gergely. Unŭ Ungurŭ mai multŭ orĭ mai puținŭ, unŭ renegatŭ mai multŭ orĭ mai puținŭ ce impórtă? Pe Moldován l'amŭ ștersŭ cu totulŭ din listă, și din causă că a purtatŭ odată cióreci românescĭ nu voimŭ nicĭdecum sĕ-i facemŭ onórea, de a'lŭ reclamá pentru noi. Rĕmâie Ungurŭ și sĕ ne »slăbéscă cu românitatea sa de nascere,“ pentru care nu dămŭ nicĭ o pipă de tutunŭ.

Totŭ așa Românĭ ca și Moldován suntŭ și Câmpián János și Márku Miklos etc., carĭ au felicitatŭ prin telegrafŭ adunarea din Clușiu. Ii ștergemŭ din listă definitivŭ și rugămŭ pe »Kolozs Közl.« sĕ publice scrisorile aprobătóre, ce ḑice că le-a mai primitŭ dela diferițĭ »Românĭ“ din țéră, pentru, ca dacă cumva au purtatŭ și aceștia vre-odată cióreci românescĭ, sĕ-i ștergemŭ din catalogŭ, căcĭ Românĭ înaintea nóstră nu mai potŭ fi!

SCIRILE ḐILEI.

In ședința a doua a sinodului din Sibiiu secțiunile și-au făcutŭ rapórtele asupra alegerilorŭ de deputațĭ, s'au alesŭ diferitele comisiunĭ, s'au acordatŭ câte-va concedii și s'au trecutŭ la secțiunĭ raportulŭ generalŭ alŭ consistoriului plenarŭ, unŭ proiectŭ de statute pentru fondulŭ de pensiune alŭ funcționarilorŭ bisericescĭ, unŭ raportŭ în afacerea fondului pentru pensionarea învĕțătorilorŭ, propunerea consistorului în afacerea învĕțătorilorŭ ambulanțĭ și mai multe petițiunĭ.

—0—

In comuna Ponorŭ se va înființa o scólă de statŭ. Ăsta'i oulŭ roșu ce l'a adusŭ din Peșta comunei inspectorulŭ scolarŭ Rethi. De asemenea cu începutulŭ anului scolarŭ viitorŭ se vorŭ deschide scóle de statŭ în Deva.

—0—

Pentru construirea căii din pasulŭ Surducŭ lângă Petroșenĭ, ministrulŭ comunicațiunii a mai datŭ din bugetŭ alțĭ 10,000 fl.

—0—

In 22 și 23 Aprilie n. se va ține târgŭ de vite în Sâmbăta inferióră din comitatulŭ Făgărașului. Acestŭ târgŭ este celŭ dintêiu după alŭ Făgărașului.

—0—

Aflămŭ, că d. I. Graf, instructorulŭ de croitŭ, ar dorí a deschide unŭ nou cursŭ spre învĕțarea desemnului de croială și a croitului hainelorŭ de dame, décă se vorŭ înscrie mai multe eleve. Amŭ avutŭ în persónă ocasiunea a ne convinge despre succesulŭ admirabilŭ, ce au avutŭ unele din eleve, care au cercetatŭ primulŭ cursŭ, și putemŭ recomanda cu încredere metodulŭ practicŭ de instruire alŭ d-lui I. Graf și a îndemná totodată la o câtŭ mai numĕrósă participare și la alŭ II-lea cursŭ. Órele de instrucțiă vorŭ fi înainte și după prânḑŭ. Plata pentru unŭ cursŭ este dela 10—15 fl. Elevele lipsite de mijlóce se vorŭ luá în considerare la hotărîrea prețului.

—0—

Mâne séră 5 Aprilie v. se va da la teatrulŭ național din Bucurescĭ unŭ balŭ, sub patronagiulŭ Reginei, pentru ridicarea unei statue poetului Bolintinénu.

—0—

Atragemŭ atențiunea domnilorŭ inserențĭ asupra catalogului de ḑiare anuțatŭ la finea colónei a treia din pagina a treia a fóiei nóstre.

———

Sinodulŭ diecesei Aradului

La 31 Martie v., după ceremonialulŭ îndatinatŭ, Présfinția Sa Episcopulŭ Aradului Iónŭ Mețianu a deschisŭ sinodulŭ diecesanŭ aradanŭ prin următorulŭ discursŭ, pe care 'lŭ publicămŭ în întregŭ cuprinsulŭ lui ca fiindŭ o dare de sémă despre activitatea Sa de 10 anĭ ca Episcopŭ:

Christosŭ a înviatŭ, Domnilorŭ deputațĭ!

Cu mare bucuriă vĕ salutŭ și la începutulŭ acestei sesiunĭ sinodale, Domnilorŭ deputațĭ, vĕ salutŭ din inimă ca pre cei împreună lucrătorĭ cu mine în viia Domnului, avêndŭ ferma speranță, că și în cursulŭ acestui periodŭ vĕ vețĭ împlini cu devotamentŭ chiămarea Domnielorŭ vóstre.

Suntemŭ la începutulŭ unui nou periodŭ alŭ vieții și activității sinodalĭ, de care se bucură sânta nóstră biserică, Domnilorŭ deputațĭ; decĭ mĕ simțescŭ ferice, că și în acestŭ periodŭ aflu între Domniele vóstre, — cu puține esceptiunĭ, — mai pre toțĭ acei fii demnĭ ai diecesei nóstre aradane, cu carĭ de 10 anĭ încóce amŭ conlucratŭ împreună la posibila regenerare a acestei diecese; ér dacă totușĭ vĕdŭ și lipsindŭ dela acestŭ sinodŭ pre unii dintre vechii noștri conlucrătorĭ, nutrescŭ speranța, că cei ce se înfațișéză acumŭ pentru prima óră între noi, vorŭ fi totŭ atâtŭ de bunĭ și zeloșĭ conlucrătorĭ în viia Domnului.

La acestŭ sinodŭ se implinescŭ 10 anĭ, Domnilorŭ deputațĭ, de când bunulŭ Dumneḑeu, carele conduce destinele omului, prin sinodulŭ diecesanŭ din 1875, m'a chematŭ la înalta demnitate archieréscă și la conducerea acestei diecese de Dumneḑeu binecuvêntate. Suntŭ așa dar 10 anĭ, Domnilorŭ deputațĭ, de când am conlucratŭ și cenlucru cu Domniele vóstre în viia Domnului.

După unŭ aseminea restimpŭ îndelungatŭ, eu unulŭ datorŭ sum a mulțămí lui Dumneḑĕu pentru tóte binefacerile sale spre mine, ér după aceea datorĭ suntemŭ, Domnilorŭ deputațĭ, în consciința chiemărei nóstre, a dá sémă de resultatele activității nóstre din trecutŭ, atâtŭ fată cu alegĕtorii noștri, câtŭ și fată cu publiculŭ nostru, pentru ca sĕ oferimŭ tuturorŭ ocasiune a cunósce câtŭ mai bine, nu numai resultatele activității nóstre din deceniulŭ trecutŭ, dar și neajunsele, cu carĭ avurămŭ a ne luptá și așa a se pronunțá asupra nóstră; ér pentru ca pronunțarea sĕ pótă fi câtŭ mai justă, datorĭ suntemŭ, domnilorŭ deputațĭ, a amintí măcarŭ numai câteva și din neajunsele, ce amŭ întêmpinatŭ în lucrările nóstre.

Deși sinodalitatea nóstră datéză dela 1870, când s'au întrunitŭ prima dată sinódele nóstre eparchialĭ pe basa statutului organicŭ, totușĭ greutățile începutului și lipsa mijlócelorŭ de-o parte, apoi cele 2 schimbărĭ în scaunulŭ episcopescŭ alŭ Aradului, între anii 1872—1874 de altă parte, n'au permisŭ a se face ceva înbunătățirĭ mai însemnate în starea de mai înainte a diecesei; astfelŭ dar, — precum se scie — până la 1875, când fù alegerea și introducerea mea în scaunulŭ archierescŭ, diecesa luptá cu o mulțime de neajunsurĭ.

Dintre tóte acelea neajunsurĭ, pe aicĭ prin centru, nu voiu aminti decâtŭ starea cea neglésă a institutului nostru pedagogico-teologicŭ, singurulŭ nostru institutŭ superiorŭ de cultură în diecesă, focularulŭ, din care au a eșí preoții și învĕțătorii noștri, luminătorii poporuluí nostru, spunêndŭ-vĕ Domnilorŭ deputațĭ, cumcă nicĭ acestŭ institutŭ nu era în stare corĕspunḑĕtóre.

Despărțĕmêntulŭ pedagogicŭ se adăpostea într'o casă vechiă aprópe ruinată, donată diecesei de fericitulŭ Sava Arsiciu, curêndŭ după înființarea preparandiei (1812), ér obiectele de învĕțămêntŭ le propuneau 2 profesorĭ și 1 catichet, toțĭ bărbațĭ distinșĭ, dér îmbĕtrânițĭ în serviciu cu léfa de 3—400 fl. pe anŭ. Din asemenea cause acelŭ institutŭ în două rêndurĭ fù admoniatŭ de guvernŭ, și consistorulŭ provocatŭ a-lŭ readuce în starea corĕspunḑĕtóre.

Despărțămêntulŭ teologicŭ stá și mai rĕu, căcĭ n'avea nicĭ măcarŭ localulŭ sĕu propriu, ér prelegerile se țineau în locale streine închiriate dela privațĭ. La acestŭ despărțămêntŭ erau numai 2 profesorĭ, cu asemenea lefi slabe ca și cei dela preparandiă, cari profesorĭ mai aveau și alte ocupațiunĭ.

Din afară, din diecesă érășĭ nu voiu aminti multele neajunsurĭ, ci voiu spune numai, că nu erau nicĭ scolĭ, nicĭ învĕțătorĭ deajunsŭ, dér nicĭ dotațiunea corĕspunḑĕtóre, precum nu suntŭ nicĭ astăḑĭ chiar preste totŭ, ér scóle de fetițe numai una în tótă diecesa.

De asemenea neajunsurĭ cuprinsă fiindŭ diecesa la 1875, când fusei eu întrodusŭ în scaunulŭ episcopescŭ, grija mea principală și a nóstră, a tuturorŭ, fù Domnilorŭ deputațĭ, a ne ocupá după putință cu delăturarea neajunselorŭ, spre care scopŭ ni-am concentratŭ activitatea asupra următórelorŭ întreprinderĭ mai întețitóre.

1.

Avêndŭ în vedere chemarea nóstră principală: de a conlucrá după putință la ridicarea clerului și poporului, biserica nóstră cea viuă, în cultura morală-religiósă, și prin acésta la perfecțiune, scopulŭ supremŭ alŭ omului; dar considerândŭ că acésta numai prin preoțĭ și învĕțătorĭ bunĭ se póte ajunge, ér aseminea preoțĭ și învĕțătorĭ bunĭ numai într'unŭ institutŭ pedagogico-teologicŭ corĕspunḑĕtorŭ cerințelorŭ timpului se potŭ educá: încă în sinodulŭ din 1875, în care s'a îndeplinitŭ și introducerea mea în scaunulŭ episcopescŭ, ne-am înțelesŭ Domnilorŭ deputațĭ, a clădí unŭ institutŭ pedagogicŭ-teologicŭ corespunḑĕtorŭ, ceea ce cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu, totŭ în acelașĭ anŭ s'a și realisatŭ, parte din unele fondurĭ disponibile, parte din colecte benevole în diecesă.Ințelegŭ institutulŭ acesta, în care ne aflămŭ de presinte și care ne-a costatŭ 35,000 fl.

2.

In următorulŭ anŭ 1876, fiind lipsă a se provedea acelŭ institutŭ și cu profesorii trebuinciosĭ, și preste acésta fiindŭ lipsă a ridicá și preparandia nóstră la nivelulŭ preparandielorŭ de statŭ: amŭ înmulțitŭ cursurile preparandiale dela 2, cum erau mai nainte, la 3, ér posturile de profesorĭ dela 3 la 5, după cum prescrie legea statului. De asemenea amŭ înmulțitŭ și posturile profesorilorŭ de teologiă dela 2 la 3, ér mai târḑiu la 4, precum suntŭ astăḑĭ. Amŭ pusŭ la cale pensionarea profesorilorŭ emerițĭ, și înlocuirea lorŭ cu alții noi, și în fine amŭ amelioratŭ lefile dela 3—400 fl. mai ântêiu la 600 fl., ér mai în urmă la 900 fl. și 1000 fl. cum suntŭ de presinte.

3.

Deși în urma celorŭ de susŭ ajunserămŭ a avé și posturĭ și lefĭ mai corĕspunḑĕtóre, dar apoi ne lipsea trebuinciosulŭ numĕrŭ de profesorĭ calificațĭ; decĭ totŭ în 1876 ne vĕḑurămŭ silițĭ a înființa mai ântêiu 2, ér mai apoi 3 stipendii de câte 400 fl. pentru tinerii, carĭ s'ar pregătí pentru profesură pre la Universitățĭ în și afară de patriă.

4.

După delăturarea neajunselorŭ până aci înșirate, amŭ întêmpinatŭ o mare lipsă de învĕțătorĭ în diecesă, de nu se putea acoperí din numĕrulŭ celŭ scăḑutŭ până la 40 alŭ elevilorŭ de preparandiă; astfelŭ dar la anulŭ 1877 amŭ ajunsŭ la înființarea unui alumneu modestŭ, deocamdată numai pentru 30 de elevĭ, care in decursulŭ timpului s'a măritŭ până la 80 de elevĭ, precum este astăḑĭ, provĕḑuțĭ cu cuartirŭ, viptŭ și cu alte trebuințe,

---

FOILETONŬ.

Martirii Crucii din ambele Dacii*).

(Urmare și fine).

Mergea cineva atuncĭ la biserică pentru desvoltarea sa intelectuală și morală, mergea la biserică pentru de a-i se inspirá amorulŭ divinŭ și umanŭ, mergea la biserică pentru de a se entusiasmá de eroismulŭ și patriotismulŭ sfințilorŭ.

St. Nichita și Urfila.

(298—287 d. Cr.)

St. Nichita și Urfila, Mitropolitulŭ Goției, erau născuțĭ în Dacia Australă (România), după cum mărturisesce Ioanŭ Coropalatulŭ. Nascerea, crescerea și luminarea St. Nichita au fostŭ de ceea parte de Istru (pe rîpa stângă a Dunării) în pămêntulŭ bărbărescŭ. Biserica Dafnelorŭ se construì din nou și devenì catedrala Daciei australe. Cerêndŭ trebuința a se înființá o Episcopiă în acéstă provinciă pentru înlesnirea Românilorŭ de aicĭ, cărora le era prea departe Alba-Iulia, Mitropolitulŭ Teofilŭ din Dacia superióră (celŭ care a representatŭ biserica Daciei la primulŭ sinodŭ și a subscrisŭ cu Urfila preotulŭ tóte actele acestui sinodŭ, a sfințitŭ pe Urfila episcopŭ alŭ bisericii credincioșilorŭ din Dafne (Constanțiola). Mitropolitulŭ Teofilŭ, mai înainte de a se urcá la pontificatŭ, inițiă în misteriile creștinismului pe tatălŭ St. Nechita, Duce alŭ Daciei australe, alŭ cărui nume se îngropă în obscuritatea acelorŭ seculĭ. Acestŭ Nichita fù botezatŭ chiar de mânile Mitropolitului Teofilŭ și își căpĕtă educațiunea împreună cu vĕrulŭ sĕu Urfila totŭ pelângă Mitropolitulŭ Teofilŭ.

Teofilŭ, pregătindŭ pe aceștĭ doi junĭ pentru apĕrarea crucii și a patriei, sfinți pe Urfila episcopŭ alŭ Dafnelorŭ, luândŭ-lŭ cu sine și la primulŭ sinodŭ; éră lui Nechita îi insuflă curagiulŭ pentru apĕrarea patriei și a religiunii.

Urfila, episcopulŭ Dafnelorŭ, cunoscea bine limba Goțilorŭ, cu ajutorulŭ căreia putù întinde creștinismulŭ asupra barbarilorŭ cu succesŭ. Urfila fù celŭ dintêiu, care a trădusŭ sfânta scriptură în limba gotică. După mórtea lui Teofilŭ se făcù episcopŭ în Alba-Iulia. St. Nechita suferì mórte cumplită sub Atanarichŭ, care porunci, ca sĕ-lŭ arḑă cu ferŭ arsŭ, éră rĕmășițele lui fură aruncate într'unŭ stufŭ din marginea Dunării. Rĕmășițele lui Nechita fură duse de amiculŭ sĕu Marianŭ în Cilicia la Mopvesta. Biserica îlŭ serbéză la 15 Septemvre. Episcopulŭ Ausentie din Mopvesta edifică o biserică în numele St. Tarachŭ, Probŭ și Andronicŭ, ale cărorŭ óse se aflau în Anabasa. Dorindŭ Ausentie a aduce în noua sa biserică ósele acelorŭ trei sfințĭ din Anabasa, trimese acolo o parte din ósele sfântului Nichita și luà în schimbŭ pe ale St. Tarachŭ, Probŭ și Andronicŭ. Prin asemenea strămutărĭ se risipiră mai tóte ósele sfințilorŭ bărbațĭ, pe care speculatorii celorŭ sacre le supliniră cu óse de animale. Iată cum degenerà cu timpulŭ venerațiunea credincioșilorŭ către sfinții și martirii crucii. Tóte lucrurile cele bune se începură cu scopurĭ nobile; însĕ parte din neprevedere, parte din interesŭ personalŭ, multe din acelea obiceiurĭ, fără rușine și fără remușcare se finiră în urmă rĕu, depărtându-le cu totulŭ omulŭ dela scopulŭ propusŭ. Venerația credincioșilorŭ către martirĭ este justă și nobilă, dar nelegiuirea celorŭ ce amăgiră credulitatea poporului cu óse artificiale este criminală și merită ura și pedépsa legilorŭ. Unii chiar și astăḑĭ au înșĕlatŭ poporulŭ cu óse false.

———

*) La acestŭ foiletonŭ vomŭ adauge în curêndŭ o schiță a faptelorŭ martirilorŭ noștri naționalĭ și bisericescĭ și a tribunilorŭ crucii din timpurile mai nouĕ și până în ḑilele nóstre. **Red.**

mai rĕmânêndŭ încă şi acuma câte 30 de elevĭ afară de alumneu.

5.

Prevĕdêndŭ noi că prin înfiinţarea alumneului se va acoperí numaĭ în parte lipsa de învĕţătorĭ, ér de altă parte esperiândŭ, că fetiţele poporului nostru nu prea cercetéză scólele de băieţĭ: totŭ în 1877 amŭ conceputŭ ideia înfiinţării scólelorŭ de fete separate de cele de băieţĭ, aplicândŭ pentru acele scóle numai învĕţătorese, carĭ pre lângă obiectele de învĕţămêntŭ, sĕ mai instrueze pe eleve şi în lucrulŭ de mână, în economia casnică, şi în cântŭ, carĭ tóte ambiţionéză fórte atâtŭ pre eleve, cât şi pre părinţii lorŭ, la învĕţătură.

Pentru acoperirea lipsei de învăţătorese amŭ deschisŭ şi pentru femei 3 cursurĭ preparandiale, din carĭ până acuma au ieşitŭ preste 30 de învĕţătorese, şi s'au înfiinţatŭ 18 scóle nouĕ de fetiţe în diecesa nóstră.

6

După terminarea acestora Domnilorŭ deputaţĭ avêndŭ în vedere dotaţiunea cea slabă şi precariă a preoţimei nóstre, a trebuitŭ sĕ ne întórcemŭ privirea şi la ameliorarea acelei dotaţiunĭ, cum şi la îngrijirea de vĕduvele şi orfanii preoţilorŭ; astfelŭ, — după ce pentru învĕţătorĭ esistá deja unŭ modestŭ fondŭ, totŭ în anulŭ 1877, cu binevoitorulŭ sprijinŭ alŭ sinodului de atuncĭ, am înfiinţatŭ cunoscutulŭ fondŭ preoţescŭ, carele la finea anului espiratŭ 1884 ajunse la suma de preste 80,000 fl., cu frumósa meniţiune de a ajutá acum la începutŭ numai preoţii mai slabŭ dotaţĭ, apoi pe vĕduvele şi orfanii preoţilorŭ, ér după timpŭ, de a dotá pe toţĭ preoţii noştri din întréga diecesă

Acestŭ fondŭ încă dela începutulŭ lui în anulŭ 1877 a ajutatŭ după putinţă pe multe vĕduve şi orfanĭ preoţescĭ, lipsiţĭ de mijlóce, precum ajută şi aḑĭ pe fórte multe vĕduve şi orfani sĕracĭ.

7.

Totŭ în anulŭ 1877 s'a delăturatŭ şi greutăţile şi pedecile, ce dela 1865 încóce se opuneau devenirii fundaţiunii Elena Ghiba Birta în administraţiunea şi posesiunea nóstră, şi aşa cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu primirămŭ şi acea fundaţiune, în sumă de 51,000 fl. din a cărorŭ interese se stipendiéză 12 tinerĭ, cu câte 200 fl. pe anŭ.

8.

Vĕḑêndu-se că şi reşedinţa episcopéscă şi cancelariele consistoriale suntŭ în stare slabă şi necorespunḑĕtóre: în anulŭ 1878 amŭ cumpĕratŭ casa vecină, şi am adjustat'o de cancelariă consistorială, ér în anulŭ următorŭ 1879 am clăditŭ de nou reşedinţa episcopéscă, precum se află astăḑĭ.

9.

Totŭ în anulŭ 1879 s'a înfiinţatŭ tipografia diecesană, pe care — cum se scie — am donat'o eu dela mine diecesei, şi care pelângă alte serviţii modeste, făcute culturei şi literaturei nóstre, de presinte mai dispune şi de o avere de preste 12,000 fl.

(Va urma)

Ajutorii de preoţĭ în Bucovina.

Cernăuţĭ, Martie 1885.

Amŭ amintitŭ în unulŭ din numerii precedenţĭ ai »Gazetei Transilvaniei,« cumcă starea ajutorilorŭ de preoţĭ bătrânĭ este în comparare cu cea a parochilorŭ fórte deplorabilă. Acésta voescŭ a o demonstra după putinţă.

Sublimă este misiunea păstorului sufletescŭ fără deosebire de rangŭ, dér pe atâtŭ de descurăjătóre pentru păstorii inferiorĭ, cu câtŭ se vĕdŭ periclitaţĭ, prin nepăsarea prepuşilorŭ lorŭ, în esistinţă-le. Ajutorulŭ de preotŭ încă este omŭ şi elŭ voesce sĕ-şĭ vaḑă ostenéla sa, dacă nu rĕsplătită, celŭ puţinŭ apreţiată, şi elŭ voesce ca sĕ propăşéscă în sciinţă, spre a putea fi folositorŭ bisericei şi naţiunei sale. Şi óre póte propăşi, dacă este silitŭ de a se îndatori până în grumazŭ pentru a'şĭ susţinea familia sa şi prin urmare îi şi lipsescŭ mijlócele recerute spre cumpĕrarea de cărţĭ, de care diecesa nóstră are mare lipsă?

Ajutorulŭ de preotŭ este o instituţiune, care nu a esistatŭ nicĭ odinióră în sînulŭ bisericei nóstre ortodoxe orientale, este o instituţiune romano-catolică, care de felŭ nu se póte împăca cu instituţiunea bisericei nóstre. In biserica romano-catolică esistă celibatulŭ şi ajutorulŭ de preotŭ póte fi strămutatŭ din locŭ în locŭ, fără ca sĕ pătiméscă starea şi chiămarea lui, pe când la noi cu strămutarea ajutorilorŭ de preoţĭ, cari suntŭ şi părinţĭ de familiă, se jignesce adeseorĭ interesulŭ şi esistinţa unei familii întregĭ. Aşa dér, dacă esistă instituţiunea acésta şi nu stă în puterea corporaţiunii preoţescĭ a o delătura, celŭ puţinŭ trebue sĕ caute Venerabilulŭ Consistorŭ a o face celorŭ loviţĭ de sórte, de a fi ajutorĭ de preoţĭ, suferibilă.

Mai ântêiu, binevoéscă Consistorulŭ a lucra într'acolo, ca ajutorii de preoţĭ sĕ aibă locuinţe corĕspunḑĕtóre (casă pentru ajutorĭ de preoţĭ), în care sĕ pótă locui şi sĕ nu fie siliţĭ a şedé în locuinţe nesănătóse, ba uneorĭ într'o casă, care este şi bucătăriă şi dormitorŭ pentru familia preotului şi pentru servitorĭ, sĕ nu fie silită de multeorĭ soţia ajutorului de preotŭ a erna cu copii pe cuptorŭ, în scurtŭ sĕ nu fiă siliţĭ preoţii a se muta în fiecare anŭ dintr'unŭ bordeiu într'altulŭ şi prin acésta sĕ-şĭ periclitéze sĕnĕtatea sa şi a familiei sale.

Intrebe Veneradilulŭ Consistorŭ pre spiritualulŭ actualŭ alŭ seminarului clericalŭ de aicĭ, pe părintele exarchŭ Mihailŭ Dracinschi, cum a locuitŭ ca ajutorŭ de preotŭ în Revna, şi din ce causă i-a muritŭ soţia; întrebe pe ajutorulŭ de preotŭ din Toporăuţĭ, pe părintele Constantinŭ Morariu, cum stă cu sănătatea sa şi a soţiei sale, în ce felŭ de locuinţă şi-a perdutŭ preotésa părintele Ilarion Dracinschi, ajutorŭ de preotŭ din Tereblecea; în ce felŭ de casă a locuitŭ părintele ajutorŭ de preotŭ din Rarancea, Vasile Jurco, acuma administratorŭ parochialŭ în Costişa, cum locueste pĕrintele Popşorŭ, ajutorŭ de preotŭ în Voloca; în scurtŭ întrebe pre toţĭ ajutorii de preoţĭ cum au locuitŭ şi cum locuescŭ. şi se va încredinţa despre cele ce spunŭ.

Altă calamitate este referinţa neprecisată între ajutorulŭ de preotŭ şi parochŭ. Unŭ regulativŭ, »capŭ de operă« binecunoscutŭ, dér puţinŭ băgatŭ în sémă, alŭ Consistorului archiepiscopescŭ „desemnéză încât-va referinţa ajutorilorŭ de preoţĭ cu parochii sĕi, dér cea mai mare parte dintre parochĭ nu voescŭ sĕ recunóscă regulativulŭ amintitŭ. Se nascŭ prin acésta gâlceve între preoţii dintr'o comună — esemplu fórte frumesŭ de moral pentru poporŭ — şi nu se aplanéză niciodată, séu în detrimentulŭ ajutorului de preotŭ, pre care ilŭ strămută din causă că nu se póte învoi cu parochulŭ, care este amovabilŭ. S'a întêmplatŭ şi acéstă neauḑită şi dejositóre faptă, că parochulŭ ar fi aruncatŭ în biserică cu colacĭ după ajutorulŭ de preotŭ, despre care ajutorulŭ de preotŭ în dreptulŭ sĕu s'a plânsŭ Consistorului, raportândŭ şi asupra veniturilorŭ parochului sĕu, din care venitŭ nu i se împărtăşesce mai nimica; ce a urmatŭ din causa acésta? Elŭ a fostŭ strămutatŭ şi este şi acuma ajutorŭ de preotŭ de 13 anĭ, avêndŭ 6 copii. Óre părintele Alexandru Popşorŭ, ajutorŭ de preotŭ din Voloca, primesce a treia parte din venitulŭ parochiei? (cum ḑice regulativulŭ). Are s'o paţă şi elŭ ca şi alţii, de nu va tăcé. Ore din ce causă s'a cerutŭ a fi strămutatŭ părintele Tóderŭ Bumbacŭ din parohia Boianului?

Am uitatŭ sĕ amintescŭ de acea împrejurare nedréptă, că anii pentru decenii nu se numĕră ajutorilorŭ de preoţĭ, ci numai parochilorŭ, cărora pe lângă salariulŭ de 700 fl.. în oraşe de 900 fl., 44 de jugurĭ de pămêntŭ şi venitulŭ din parochiă li se numĕră douĕ decenii câte de 100 fl. Óre nu arŭ puté representanţii preoţimei sĕ mijlocéscă la locurile competente, ca anii pentru decenii sĕ se numere şi ajutorilorŭ de preoţĭ?

Ameliorarea stării materiale a ajutorilorŭ de preoţĭ ar aduce multŭ bine, ei nu arŭ deveni din causa neajunsurilorŭ amintite indolenţĭ, nu arŭ fi necesitaţĭ mai târḑiu a esploata poporulŭ sie'şĭ încredinţatŭ, ca sĕ'şĭ acopere nevoile, ci arŭ spori şi în cultură lucrândŭ cu inima veselă pentru sporirea binelui bisericei şi a poporului, éră consistoriulŭ nu ar veni în atâtea perplesităţĭ.

Articolulŭ precedentŭ a făcutŭ multŭ sânge rĕu la unii conducĕtorĭ ai preoţimei, ba unii din ei au începutŭ a suspiciona pe ajutorii de preoţĭ ca autorĭ ai articulului cunoscutŭ. Numĕrulŭ »Gazetei,« în care se află articululŭ acesta, nu lipsesce nicĭ de pe masa Eminenţei sale Metropolitului Silvestru, care încă trebue sĕ recunóscă adevĕrulŭ celorŭ scrise în elŭ.

Eu unulŭ suntŭ din rêndulŭ profanilorŭ, dar urmărescŭ fie-care pasŭ alŭ preoţimei, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, deórece vĕdŭ, că le place laude înalte în adunărĭ, le place lauda prin foi pentru merite, cari nu aparţinŭ lorŭ, le place cântarea unui versŭ dulce la urechĭ ca la copii din légănŭ, pentru ca sĕ adórmă în pace şi sĕ nu aibă mustrărĭ de cugetŭ.

Greu lucru este a se cunósce pe sine, şi trebue sĕ fimŭ — pentru că suntemŭ culţĭ — indulgenţĭ, sĕ primimŭ şi sfaturile opiniunii publice, precum le-au primitŭ preoţii în de comunŭ prin cetirea »Gazatei Transilvaniei« la conferinţele pastorale. Profitaţĭ şi de sfaturile nóstre debile, cari la fiecare ocasiune binevenită nu vorŭ lipsi. Aduceţi-vĕ aminte şi de cuvintele »Candelei« Nr. 3 anulŭ 1885: »unde nu'i focŭ nicĭ fumŭ nu se arată.«

M. Scevola.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 15 Aprilie. — Preotulŭ comunei bisericescĭ evangelice din Pesta Wilhelm György, membrulŭ societăţii Kisfaludi, cunoscutŭ ca traducĕtorŭ alŭ poeţilorŭ clasicĭ, a muritŭ alaltaerĭ séră la 6 óre. — Partida liberală a primitŭ neschimbate modificaţiunile camerei magnaţilorŭ asupra proiectului de reformă.

Szeged, 15 Aprilie. — In procesulŭ reînoitŭ Köteles, prin interogatoriulŭ, ce s'a luatŭ erĭ poliţiştilorŭ, pandurilorŭ şi păzitorilorŭ de atuncĭ ai temniţei, pare constatatŭ faptulŭ că s'au comisŭ maltratărĭ.

Londra, 15 Aprilie. — Se ḑice că în tractările dintre Francia şi China s'au ivitŭ greutăţĭ.

DIVERSE.

Căsătoriă. — D. Teodorŭ V. Păcăţianŭ din Timişóră 'şĭ-a încredinţatŭ de soţiă pe d-şóra Aurora Mercea născ. Caracioni din Pecica română.

***

Necrologŭ. — In sĕptămâna Pascilorŭ a rĕposatŭ în Mentone, în Franţa de Sudŭ, Corneliu de Lemeni, doctorandŭ în medicină, după terminarea studielorŭ sale la universităţile din Gratz, Viena şi Paris, — în etate de 25 de anĭ.

Fiă-ĭ ţĕrîna uşóră!

***

Căḑutŭ în cursă. — Unŭ recrutŭ în Berlinŭ se prefăcŭ că este surdŭ, şi fù din causa acésta internatŭ pe mai multŭ timpŭ în spitalulŭ militarŭ, unde era observatŭ de medicĭ. Era deja sĕ fie eliberatŭ din slujbă când într'o ḑi unŭ medicŭ, care scobora pe lângă elŭ treptele, ḑise ca când ar fi vorbitŭ cu sine: »Sĕrmanulŭ, este aşa de mulţumitŭ şi n'are nicĭ o bănuială, că aḑĭ de diminéţă a luatŭ din greşală otravă.« Atuncĭ strigă îndată celŭ ce se dedea de surdŭ, şi se apucă cu ambele mânĭ de pântece. — »Vino, amice«, ilŭ mângâiă medicului, şi du-te iute în casarmă, ca sĕ 'ţĭ dea o contra-otravă.

***

Cutremurŭ de pămêntŭ în Italia. — In ḑece l. c. pela $2^3/_4$ de diminéţă se simţĭ în Roma o sguduitură grozavă de pămêntŭ, care băgă mare spaimă în poporaţiune. Sguduitura ţinŭ 10 secunde întregĭ şi merse mai ântêiŭ dela sud-vestŭ spre nord-ostŭ, apoi dela nord-vestŭ cătră sudŭ-ostŭ. Sguduitura se simţĭ şi în Avezzana şi Frosinone. Din Aquila veni şcirea, că în nóptea de 10 l. c. între 2 şi 3 óre locuitorii din acestŭ oraşŭ fură pomeniţĭ din somnŭ printr'unŭ cutremurŭ de pămêntŭ. Deodată se simţiră în patŭ ca şi cândŭ arŭ fi legănaţĭ. Uşile se deşchiseră îndĕrĕtŭ şi se observară şi alte semne. Locuitorii din Aquila privescŭ în acéstă sguduitură de pămêntŭ prevestitórea evenimentelorŭ rele. Toţĭ îşĭ aducŭ aminte din bĕtrânĭ, că pe la 1703 unŭ cutremurŭ de pămêntŭ, a prefăcutŭ în ruine bisericile cele mai frumóse şi vechĭ, precum şi jumĕtate din casele din acéstă cetate. Biserica Maicii Domnului a fostŭ scăpată atuncĭ de ruină ca şi printr'o minune. Frontulŭ bisericii începuse chiar de pe atuncĭ, ca sĕ se plece înainte, dér deodată se ridică în susŭ, „ca şi când ar fi fostŭ împinsă de mâna nevăḑută a Maicii Domnului.«

BIBLIOGRAFIA.

Scóla Practică, magazinŭ de lecţiunĭ şi materii pentru instrucţiunea primară, de Vasile Petri, Nr. 11 şi 12, pro Faurŭ şi Mărţişorŭ, cu care se încheie tomulŭ III, are următorulŭ sumarŭ: Săturarea celorŭ 5000 de ómenĭ. Lecţiune practică din istoria biblică. — Roma şi Tarentulŭ. L. p. din istoria universală, schiţată după principiile lui Herbert. — Primăvara. L. p. din învĕţămêntulŭ intuitivŭ. — Tractarea Legendarului: Cioroiulŭ şi vulpoiulŭ. L. p. din limba maternă. — Luna. L. p. din geografia astronomică. — O „pagină din trecutulŭ institutelorŭ de învĕţămêntŭ din Năsĕudŭ. — Miopia scolarilorŭ. — Conspectŭ despre starea unei pomării (formularŭ). Varietăţĭ. — Bibliografiă. — Invitare de prenumĕraţiune la »Scóla practică tomulŭ IV, care se începe cu numĕrulŭ pre Aprilie şi costă pe anulŭ întregŭ (Aprilie 1885 — Martie 1886) 3 fl. pentru Austro-Ungaria şi 10 lei noi pentru România. Prenumĕraţiunile a se adresa la redacţiune în Năsĕudŭ (Nossod, Transilvania.)

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Aprilie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	93.53	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de hârtiă 5%	88.45	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144 50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.—	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	117.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—	Renta de hărtiă austriacă	79.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.50	Renta de arg. austr.	79.85
Bonurĭ rurale ungare	101.—	Renta de aurŭ austr.	103 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.—	Losurile din 1860	138 75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.—	Acțiunile băncel austro-ungare	843.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Act. băncel de creditŭ ung.	279.—
Bonurĭ rurale transilvane	100.80	Act. băncel de creditŭ austr.	279.65
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.88
		Napoleon-d'orĭ	9.97½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.60
		Londra 10 Livres sterlinge	126.45

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 1 Aprilie st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	85	—
Renta rom. amort. (5%)	91	—
» convert. (6%)	86	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	98	—
» „ „ (5%)	81½	—
» » urban (7%)	93	—
» » » (6%)	87	—
» » » (5%)	70	—
Banca națională a României	1150	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	300	—
« » » Națională	225	—
Aurŭ	15.¾%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovŭ
din 15 Aprilie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.64	Vênd.	8.67
Argint românesc	»	8 59	»	8.63
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.76	»	5.82
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	120.—	„	121.50
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.56
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșeni	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.